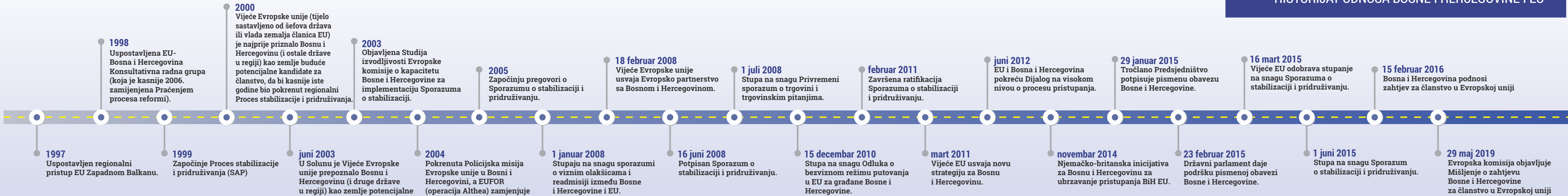

ULOGA PARLAMENATA U PROCESU PRISTUPANJA EU

HISTORIJAT ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE I EU

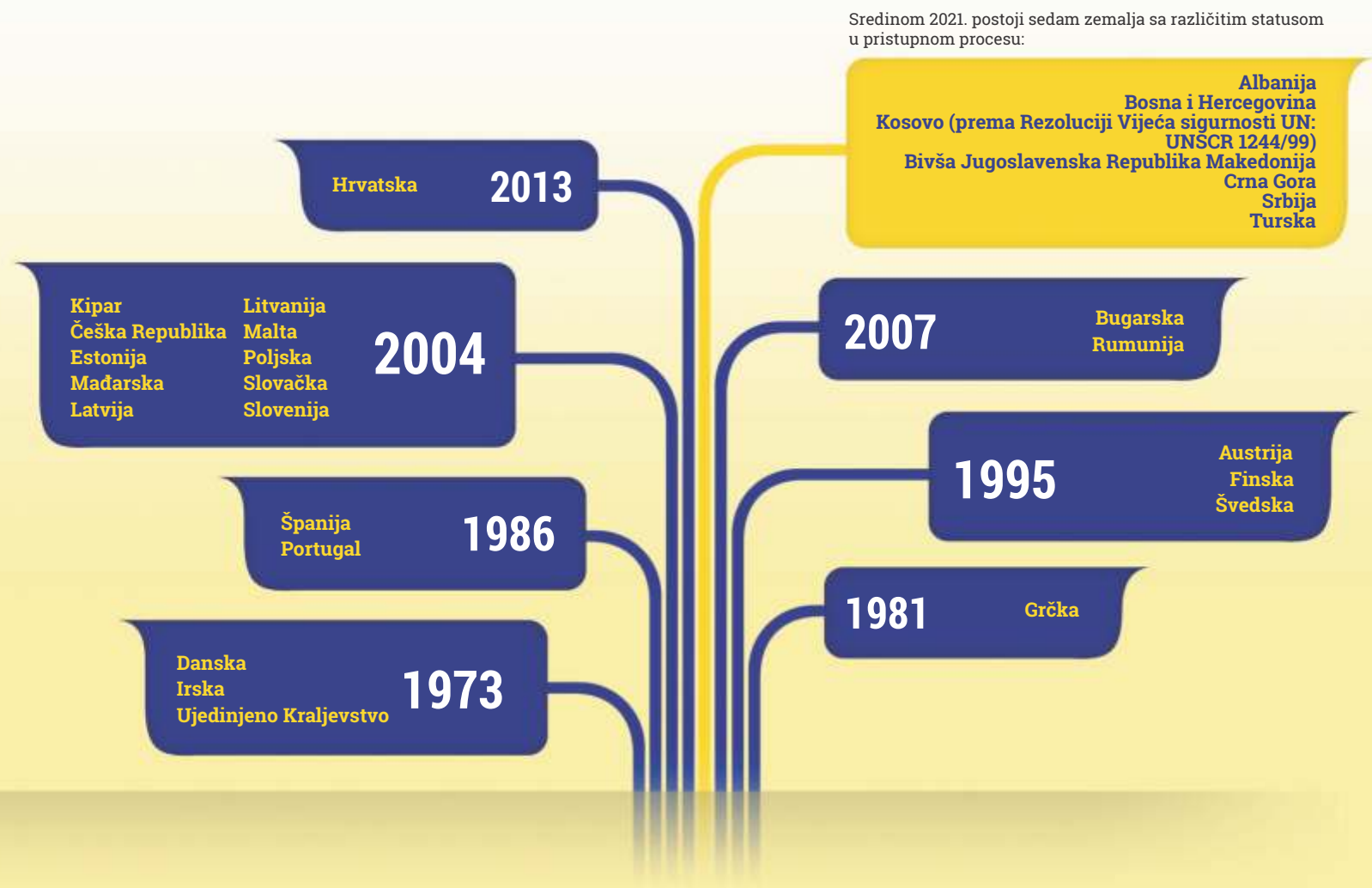
ABECEDA PROŠIRENJA

Historijat proširenja

Zašto Dan Evrope slavimo 9. maja?

Evropska unija je formirana s ciljem okončanja ratova i stvaranja mira u Evropi. Najprije je ministar vanjskih poslova Francuske Robert Schuman 9. maja 1950. godine predložio plan Evropske zajednice za uglj i čelik, koju je 1951. formiralo 6 država osnivačica: Belgija, Francuska, Holandija, Italija, Luksemburg i Njemačka. Nastavljajući njen uspjeh, saradnja se proširila na druge privredne sektore: Evropska ekonomska zajednica i Evropska zajednica za atomsku energiju su sa istim članicama konačno uspostavljene 1957. godine. Ta saradnja je prerasla u organizaciju koju danas nazivamo Evropska unija.

Zatim je broj zemalja članica porastao na današnjih 28 kroz šest procesa proširenja. Ti procesi su bili sljedeći (2004 i 2007 se smatraju jednim procesom):

Koji su koraci u procesu pristupanja EU i gdje se u njemu Bosna i Hercegovina trenutno nalazi?

- Preliminarna faza: zemlja koja teži pristupanju Evropskoj uniji uspostavlja ugovorni odnos sa EU. To znači da se **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju** – u slučaju BiH SSP (više informacija niže u tekstu) – potpisuje između takozvane zemlje potencijalnog kandidata za članstvo i Evropske unije. Taj sporazum mora ratificirati **zemlja koja je potencijalni kandidat za članstvo** i sve zemlje članice EU, a potom on stupa na snagu. **Bosna i Hercegovina je ovaj uvjet već ispunila.**
- Vjerodostojan **zahtjev** se podnosi EU (u praksi to znači zemlji članici koja predsjedava EU u okviru šestomjesečnog predsjedavanja na principu rotacije).
- Glavna institucija EU za pokretanje inicijativa, Evropska komisija vrši **početnu procjenu** zahtjeva i dostavlja svoje mišljenje Vijeću Evropske unije, koje predstavlja tijelo EU u okviru kojeg djeluju predstavnici vlada zemalja članica EU.
- Vijeće Evropske unije odlučuje da li će državi koja je podnijela zahtjev dodijeliti **status zemlje kanidata**.
- Ukoliko to učini, sljedeći korak predstavlja otvaranje **pregovora o pristupanju**. Tek kada se to učini – a ne po automatizmu – Evropska komisija vrši detalju provjeru pravnog sistema zemlje kandidata u okviru postupka koji je poznat kao '**screening**' (**analitički pregled usklađenosti zakonodavstva**). U izvještaju o pregledu se navodi šta zemlja kandidat za članstvo treba izmijeniti kako bi se uskladila s pravima i obavezama koji su obavezujući za sve zemlje članice EU (što je takođe poznato i kao pojam koji vodi porijeklo iz francuskog jezika '**acquis**' – **pravna tečevina**).
- Za pristupne pregovore takozvani EU **acquis** je podijeljen u **35 poglavlja**, svako pokriva određenu konkretnu oblast politike/stratešku oblast, kao što su poljoprivreda, životna sredina, pravosuđe i temeljna prava ili slobodno kretanje ljudi, roba, usluga, kapitala itd. Zemlja kandidat i EU se usaglašavaju oko toga šta treba promijeniti i na koji način. Cilj procesa pregovaranja je da zemljama kandidatima pomogne kako bi se pripremile za ispunjavanje **obaveza članstva u EU** za šta je obično potrebno nekoliko godina.
- Nakon što se svi kriteriji ispunе, i svako poglavlje zatvori, postignuti dogovori se formuliraju u **ugovor o pristupanju**. Nakon što tekst ugovora dobije podršku Evropske komisije i Vijeća Evropske unije, tijelo EU koje se bira na direktnim izborima, Evropski parlament bi trebao dati svoju saglasnost na ugovor koji potom moraju potpisati zemlja kandidat i sve zemlje članice EU. Nakon toga zemlja kandidat postaje **zemlja pristupnica**.
- Nakon što se ugovor potpiše, moraju ga **ratificirati** zemlja pristupnica i pojedinačno svaka zemlja članica u skladu sa svojim ustavnim odredbama (npr. glasanjem u parlamentu, na referendumu).
- Zemlja pristupnica potom postaje **zemlja članica EU** danom koji je naveden u ugovoru o pristupanju.

Šta SSP znači?

Odnos EU sa zemljama Zapadnog Balkana imaju oblik Procesu stabilizacije i pridruživanja (SAP). To je regulirano Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju koji predstavlja sporazum između određene zemlje i EU. On ima tri cilja:

- političku stabilizaciju zemalja i poticanje njihovog bržeg prelaska na tržišnu privredu
- unapređenje regionalne saradnje
- članstvo u EU na kraju

Šta je Program za integraciju?

Taj dokument moraju izraditi vlasti/institucije u Bosni i Hercegovini nakon stupanja na snagu SSP-a. Zašto? Zato što je to 'priručnik' koji jasno objašnjava ko radi šta, kada i na koji način u procesu integracija BiH u EU.

Šta je IPA?

Evropska unija takođe pruža značajnu finansijsku podršku procesu proširenja. EU je osigurala preko 11 milijardi eura za podršku reformama u zemljama koje učestvuju u procesu proširenje putem **Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA)** u periodu 2007- 2013. godina, a još 11,7 milijardi eura je namijenjeno za period 2014 – 2020. (IPA II).

KOJA JE ULOGA PARLAMENTATA TOKOM PROCESA PRISTUPANJA EU? KAKVE ZADATKE PARLAMENTI U BIH IMAJU U TOM PROCESU?

U pristupnom procesu, značajnu ulogu ne igraju samo vlade, već su ključni učesnici i parlamenti. Oni moraju doprinijeti tom procesu u sljedećim područjima aktivnosti:

- Parlamenti izvršavaju zadatke na usklađivanju zakonodavstva, oni transponiraju pravnu tečevinu EU u zakonodavstvo svoje zemlje.**
Glavnu inicijativu i izvršne uloge na sebe preuzimaju vlade, dok parlamenti donose najvažnije zakone neophodne za uvođenje propisa i praksi EU u određenoj zemlji. Pored toga, parlamenti bi trebali osigurati jak politički nadzor nad aktivnostima zakonodavnog usklađivanja koje provode vladina tijela.
- Parlamenti izvršavaju zadatke praćenja i nadzora.**
Pregovori sa državama članicama EU i institucijama EU spadaju prvenstveno u nadležnost izvršne vlasti, međutim, stav koji zastupa vlada bi trebao biti zasnovan na podršci dobijenoj od strane parlamenta. Stoga bi parlamenti trebali pomno pratiti aktivnosti vlade tokom cijelog procesa. Ovo takođe može omogućiti da se aktivnosti vlade zasnivaju na najširem mogućem političkom konsenzusu i najširem mogućem političkom zastupanju interesa i mišljenja građana.
- Parlamenti provode informativne aktivnosti.**
Parlamenti kao institucije i njihovi članovi koje su izabrali građani (članovi parlamenta) bi široj javnosti trebali služiti kao izvor informacija o integracijama u EU. Putem političkih debata i ostalih sredstava, parlamenti i članovi parlamenta trebaju podizati svijest o evropskim pitanjima jačanjem otvorenosti i transparentnosti parlamentarnih aktivnosti koje su u vezi s pristupanjem EU, a posebno aktivnosti njihovih tijela koja se bave poslovima u vezi s EU.
- Parlamenti izvršavaju zadatke međunarodne i interparlamentarne saradnje.**
Premda se diplomatija obično smatra isključivom privilegijom izvršne vlasti, postoji mnogo prilika u parlamentarnoj diplomatiji kojima se može ojačati i ubrzati proces integracija. Ovo može povećati podršku zemlji tako što će uvjeriti njene partnere iz EU u postignute rezultate. Parlamenti općenito održavaju čvrste i bliske odnose sa Evropskim parlamentom, a ostvaruju i redovne kontakte sa ostalim institucijama EU. Pored toga, prilike u regionalnoj parlamentarnoj saradnji bi mogle pojačati cjelokupan proces integracija.

Na koji način se parlamenti u BiH trenutno bave evropskim pitanjima?

Specijalizirane komisije/odbori su uspostavljeni u parlamentima u BiH:

- Parlamentarna skupština BiH (PSBiH)** – Zajednička komisija za evropske integracije (sastoji se od poslanika i delegata iz oba doma)
- Parlament Federacije BiH (PFBiH)** – Komisije za evropske integracije Predstavničkog doma i Doma naroda
- Narodna skupština Republike Srpske (NSRS)** – Odbor za evropske integracije i regionalnu saradnju
- Skupština Brčko distrikta (SBD)** – Komisija za evropske integracije

Tačne nadležnosti ovih komisija/odbora utvrđene su u poslovnicima svakog parlamenta/domova parlamenta. Općenito je njihov zadatak da se bave svim pitanjima koja proizilaze iz procesa integrisanja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju. Predsjedavajući parlamenta/domova parlamenta i kolegiji parlamenta imaju značajnu ulogu u organiziranju aktivnosti parlamenata u vezi s EU. Kako bi se počeo razgovor o pitanjima u vezi s EU među parlamentima u BiH, ustanovljen je Forum komisija/odbora za evropske integracije.

Koje bi aktivnosti parlamenti u BiH mogli pojačati kako bi ubrzali proces evropskih integracija?

- Usklađivanje zakonodavstva:** Dodatno razvijanje parlamentarnih instrumenata kako bi se osigurao strateški nadzor nad procesom usklađivanja zakonodavstva, te efikasnije i redovnije izvršavanje parlamentarnih zadataka vezanih za usklađivanje zakonodavstva.
- Praćenje:** Sistematično provođenje nadzornih ovlasti komisija/odbora koji se bave evropskim poslovima u što većem segmentu pristupnog procesa.
- Informativne aktivnosti:** Parlamenti i članovi parlamenata otvaraju diskusije širom Bosne i Hercegovine o tome šta za građane konkretno znače evropske integracije. Članovi parlamenta djeluju kao 'ambasadori' izabranih tijela BiH i šire informacije o pripremi Bosne i Hercegovine i zadacima javnih i privatnih organa i građana u cilju omogućavanja uspješnog pristupanja.
- Međunarodna saradnja:** Razvijanje aktivnosti koje imaju za cilj pospješivanje političkog uticaja na evropsko članstvo BiH.

I posebni zadatak kojeg bi takođe trebalo izvršavati zbog složenosti ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine:

- Koordinacija i saradnja među parlamentima u BiH:** Mehanizam koordinacije među parlamentima u BiH uspostavljen na način da funkcioniра u skladu sa mehanizmom koordinacije među organima izvršne vlasti u BiH.

Glavni cilj je uspješan proces evropskih integracija za sve građane Bosne i Hercegovine, koji može biti realiziran uz snažnu i kontinuiranu koordinaciju parlamenata u BiH.

AKTERI U PARLAMENTIMA U BIH U POSLOVIMA EVROPSKIH INTEGRACIJA

Informirajte se ko su članovi komisija/odbora koji se bave poslovima evropskih integracija u parlamentima u BiH (u maju 2021. godine):

Komisija za evropske integracije Predstavničkog doma PFBiH

Mirsad Zaimović
predsjedavajući Doma,
predsjedavajući Komisije

Mladen Bošković
zamjenik predsjedavajućeg Doma,
zamjenik predsjedavajućeg Komisije

Članovi:
Adnan Efendić
Damir Masić
Marijan Klaić
Alma Kratina
Sanela Prašović
Sabina Čudić
Elzina Pirić
Goran Akšamija
Zlatko Ercegović
Irfan Đurić
Boro Krišto

E-mail adresa:
elvira.habota@parlamentbih.gov.ba
Telefon: +387 33 586 306

Više informacija na:
www.parlamentbih.gov.ba

Komisija za evropske integracije Doma naroda PFBiH

Igor Crnadak
predsjedavajući

Aleksandar Glavaš
zamjenik predsjedavajućeg

Članovi:
Vlado Dajić
Srđan Mazalica
Andrea Đorić
Željko Babić
Senad Bratić
External members:
Vanja Bajić
Siniša Bundalo

E-mail adresa:
odboreirs@narodnaskupstinars.net
Telefon: +387 51 338 162

Više informacija na:
www.narodnaskupstinars.ne

Zajednička komisija za evropske integracije PSBiH

Nikola Lovrinović,
predsjedavajući

Lazar Prodanović,
prvi zamjenik predsjedavajućeg

Halid Genjac,
drugi zamjenik predsjedavajućeg

Članovi:
Denis Bećirović
Branislav Borenović
Saša Magazinović
Mladen Bosić
Lidija Bradara
Bariša Čolak
Amin Fazlić
Snježana Novaković-Bursać
Denis Zvizdić

E-mail adresa:
zkei@parlament.ba
Telefon: +387 33 28 60 18

Više informacija na:
www.parlament.ba

Odbor za evropske integracije i regionalnu saradnju NSRS

Igor Crnadak
predsjedavajući

Aleksandar Glavaš
zamjenik predsjedavajućeg

Članovi:
Vlado Dajić
Srđan Mazalica
Andrea Đorić
Željko Babić
Senad Bratić
External members:
Vanja Bajić
Siniša Bundalo

E-mail adresa:
odboreirs@narodnaskupstinars.net
Telefon: +387 51 338 162

Više informacija na:
www.narodnaskupstinars.net

Komisija za evropske integracije SBD

Uroš Vojnović
predsjedavajući

Članovi:
Alija Denjagić
Ilija Marić
Admir Mujkanović
Milijana Simić

E-mail adresa:
mihailos@skupstinabd.ba
Telefon: +387 49 215 516

Više informacija na:
www.skupstinabd.ba

Želite saznati više o ovim pitanjima? Posjetite sljedeće internetske stranice:

www.bih-parliamentary-twinning.eu

www.europa.ba

Ova publikacija je izrađena uz finansijsku pomoć Evropske unije. Njen sadržaj je isključiva odgovornost provedbenih partnera i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

Finansirala
Evropska unija

a provodi: konzorcij koji čine
Narodna skupština Mađarske,
Parlament Austrije i Hrvatski sabor

REPUBLIK ÖSTERREICH
Parlament

ORSZÁGGYŰLÉS

HRVATSKI SABOR